

Рафис Корбан

БОЛЫТ СУНЫ БОЛГАТКАН

Балалар өчен шигыръләр

РЫБКИ В ОБЛАКАХ

Стихи для детей

ББК 84(2Рос=Тат)6
К60

КЕЧЕ ЯШЫТӨГЕ МӨКТӨП БАЛАЛАРЫ ӨЧЕН
ДЛЯ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Сергей Махотин тәрҗемәсе
Перевод Сергея Махотина

ISBN 5-7761-0866-7

© «Мәгариф» нәшрияты, 2000

СӨЙЛӘШЕРГӘ

ӨЙРӨТӘМ

Булсам да бик нәни мин,
Курчагыма әни мин.

Ашатам да йоклатам,

Елаганда юатам.

Әниемнән күреп гел,
Чәчен куям үреп гел.

Аннан уам керләрен,
Оекларын, күлмәген.

Әни кебек аннары
Бөтен сораганнырын

Үтәр идем, тик менә
Сорый белми шул әле.

Бәлки сорар иде дә,
Сөйли белми шул әле.

Сөйләр иде, шуны да
Белми торам, карале:

Курчагымны сөйләшергә
Өйрәтәсем бар әле!

КУКЛА

Если кукла
Вдруг заплачет —
Кукла маленькая, значит.
Я с ней рядом посижу,
Куклу спать я уложу.

Утром пол
Я подмету,
К милой кукле
Подойду.

И косички-невелички
Ей, как мама, заплету.

Я хотела бы,
Как мама,
Все желания
Исполнять.
Только кукла
Просит мало —
Не могу её понять.

Как же я
Не догадалась?
Как себя
Мне не корить?
Куклу я
Не постаралась
Научить заговорить.
Я теперь и не молчу —
Говорить её учу!..

БАКЧАЛАР

Бу бакчада ни үсәме?
Гөлләр, чәчәкләр үсә.
Әниләргә биреләсе
Күпме бүләкләр үсә.

Ә бусында ни үсәме?
Бу — яшелчә бакчасы.
Бар табынга куеласы
Яшелчәнең барчасы.

Ә бакчаның монысында
Карлыган, куралар күп.
Алмалары ерактан ук

Чакырып торалар күк.

Нинди бакча дип тормагыз,
Бу бакчаны күрсәгез.
Бу бакчада ни үсәме?
Бусында — без үсәбез.

САДЫ

Смотри, какой красивый сад!
Здесь фрукты сладкие висят
И соком наливаются.
Недаром этот вкусный сад
Фруктовым называется.

А овощи живут на грядке:
Рядком торчат морковок прядки,
Капуста зреет, лук растёт,
А сад зовётся — огород.

А рядом с горкою песочной
Растёт на клумбе сад цветочный.
Мелькают крылышки стрекоз
Среди пионов, маков, роз.

Ну, а про этот шумный сад
Не надо спрашивать ребят.
Ребята говорят о нём:
— Здесь — детский сад,
Здесь — мы растём!

САБАН ТУЕНДА

Үзем башлыым

Сабан туге! Сабан туге!
Шундый кызык, күңелле!
Ник чыкмаска көрәшергә,

Мин соң егет түгелме?!

Ексалар да үпкәләмим,
Димәк, миннән көчләрәк.
Көрәш өчен билдә — ныклык,
Беләкләрдә көч кирәк!

Батыр калу өчен әле
Миңа берәз иртәрәк.
Тик шулай да сабан туен
Үзем башлап жибәрәм!

Батыр бабай

Безнең эти дә көрәшкән,
Абыйлар да көрәшә.
Бабайның да күңеле булмый
Көрәшергә кермәсә.

КАЮМ НА САБАНТУЕ

Кто поборется со мной?

Все шумят наперебой,
На майдан спешат гурьбой.
Сабантуй — старинный праздник —
Открывается борьбой.

Скоро схватятся борцы —
Наши братья и отцы.

Но придётся подождать,
Так уж исстари ведётся:
Раньше взрослых нужно дать

Нам, мальчишкам, побороться.

«Ты бороться будешь?»

«Да!» —

Отвечаю я всегда.

Да и как не согласиться,
Если дедушка — гляди! —
Сам готов с любым сразиться,
Собираясь в круг войти.

Ләкин аңа:

— Син карт инде,
Карап кына тор,— диләр,—
Йә эксалар, ялгыш төшеп,
Билең кузгалыр,— диләр.

Картайгач та йөрәктә дәрт
Бетми торгандыр инде.
Мәйданга да аны шул дәрт
Алып чыгадыр инде.

Күр гайрәтен: яшьләрнең дә
Билең кысып алыр күк.
Жилкәсенә салыр күк тә
Батыр булып калыр күк.

Колга башындагы
этәч белән сөйләшү

Кызганам мин, этәч, сине
Барыннан да бигрәк.
Үзем алып төшәр идем,
Колгасы биегрәк.

Күпме кеше арасыннан
Берәү табылмасмыни,
Сине шул колгадан алып
Төшүче булмасмыни?
А вокруг смеются: «Дед!
Вспомни, сколько тебе лет!
Вдруг случайно упадёшь —
Поясницу ушибёшь!»

Но недаром же борьбою
Наша славилась семья.
Вместо дедушки открою
Сабантуй сегодня я.

Петух

На весёлом Сабантуе
Даром времени не трать.
Хорошо на Сабантуе
В игры разные играть —

...На столбе, таком высоком —
Аж захватывает дух,—
Приютился одиноко
Бьющий крыльями петух.

Но никто залезть не может
На высокий столб,
Потому что очень толстый,
И ... мокрый он.

Син шулай да, этәч, анда
Моңайма инде алай.
«Колга юеш, берәз кипкәч

Менэм»,— диде бер малай.

Сабантуй беткәнче колга
Әле китәр кибеп тә.
Сабан туен күзәт, ул бит
Шәп күренә биектән.

Петуха мне жалко стало,
Ведь его спасать пора,—
Птица бедная устала
Быть привязанной с утра.

Говорю я петуху:
— Не грусти там, наверху.
Посмотри-ка, я же здесь.
Ждать совсем чуть-чуть осталось.
Я смогу к тебе залезть,
Если столб подсохнет малость.
Ты пока что не тоскуй
И не будь на всех в обиде,
А смотри на Сабантуй —
Сверху праздник лучше виден!

НЫГРАК АВЫРТЫР ИДЕ

Бакчага кергәч беркөнне,
Өзеп алырга теләп,
Үрелүгә чәчәгенә,
Чәнчеде кулны гөләп.

Авыртса да, еламадым.
Гөләпне бит аннан да
Ныграк авырттырыр идем,
Гөлен өзеп алганда.

УЙНАП

Ирек белән уйнасалар,
Балалар гел елашалар.
Сорагачтын: «Ник шулай?» — дип,
Жавап бирә ул болай дип:

«Сугам бары мин уйнап,— ди,—
Алар елыйлар чынлап»,— ди.

БОЛЬНЕЕ БЫЛО БЫ

Меня шиповник уколол —
Не дал сорвать цветок.
Я не заплакал, отошёл,
Хотя заплакать мог.

Но если бы колючкою
Он себя не спас,
Ему б, наверно, было
Больней во много раз.

В ШУТКУ И ВСЕРЬЁЗ

— Ирек, если дети плачут,
То с тобой играли, значит.

Ты не мог бы хоть минутку
Обойтись в игре без слёз?

Он в ответ:
— Дерусь я в шутку,
А они ревут всерьёз!

КЫЗЫК ИТТЕМ

Әнисеннән күрептерме,
Ялгыштырмы, белептерме,

Оясыннан чыккан очып,
Жирдә ята бала чыпчык.

Песи моңа карап тора,
Иреннәрен ялап тора:
«Тамагымны ялгар өчен,
Чыпчык та,— ди,— ярап тора».

Мин дә моны күреп торам.
Мыраубайдан көлеп торам.
Кош баласын кулга алып,
Оясына куям салып.

Песи мескен авыз итә
Алмый калды
чыпчык итен.
Киттем явыз песине мин
Менә шулай кызык итеп.

ТАК ЕМУ И НАДО!

Вслед за мамой в синеву
Прыгнул воробьишко,
Но свалился на траву
Воробей-малышка!

Ну, а кот у ворот
То-то радуется.
Незаметно к воробьишке
Подкрадывается.

Только я того кота
Опередил.
Воробьишку на ладошку
Посадил

И в гнездо вернул обратно
Очень-очень аккуратно.

Ну, а кот на меня
Так сердит —
Даже в сторону мою
Не глядит.

Он бредёт мрачнее тучи
По дорожке сада,
Злится, фыркает, мяучит —
Так ему и надо!

БОЛЫТ СУНЫ БОЛГАТКАН

Иделнең суы чип-чиста,
Болытлар йөзеп йөри.
Ә болытлар арасында
Балыклар йөзеп йөри.

Тик берсе дә кармактагы
Жимне тартып уйнамый.
Калкавычым тып-тын тора,
Чиертергә уйламый.

Төпкә жим төшергәнемне
Балыклар белмиләрдер.
Болытлар каплап торадыр,
Ул жимне күрмиләрдер.

РЫБКИ В ОБЛАКАХ

Прозрачна Волга, глубока,
В ней проплывают облака.
А между белых облаков
Играет стая окуньков.

Но неподвижен поплавок,—
Нет клёва с самого утра,
Как будто рыбкам невдомёк,
Что им позавтракать пора.

А может, просто им со дна
Моя наживка не видна:
С утра приплыли облака
И заслонили червяка.

КЫР КАЗЛАРЫ

Бер-бер артлы тезелеп,
Кыйгак-кыйгак кычкырып,
Кыр казлары ерактан
Кайтып килә кичкырын.

Их, төшсә иде алар
Безнең ишек алдына.
Ашарга куяр идем
Мин аларның алдына.

Бәлки әле кулга да
Ияләшерләр иде.
Өйдөгә казлар белән
Бергә яшәрләр иде.

Бергә ашарлар иде,
Бергә йөрерләр иде.
Бергә-бергә болынга да
Барып килерләр иде.

Алар безнең сарайда
Кышын да туңмас иде.
Жылы якка китеп тә

Торасы булмас иде.
Ник китсен ди, алар инде
Кыр казы булмас иде!

ДИКИЕ ГУСИ

Косяк гомонящий
Проплыл надо мной —
То дикие гуси
Вернулись домой.

Эх, если б сейчас,
Описав полукруг,
Те гуси ко мне
Прилетели бы вдруг.

Я б тут же поужинать
Им предложил,
С гусями домашними
Их подружил.

Пусть вместе гуляют,
Когда захотят,
И вместе выводят
Пушистых гусят.

Не стоило б осенью
Им улетать —
В сарае могли бы
Они зимовать.

Зачем улетать им
На долгие дни —
Ведь дикими
Больше не будут они.

БУРАН НИГӘ ТУКТАГАН?

Жепшек кардан өй салдык без
Урамда.
Өй туйлары уздырырга
Торганда,

Әллә каян килеп чыкты
Бураны:
Яңа өйдә бәйрәм ясап
Булмады.

Иртәгесен чыксак өйне
Күрергә,
Күмелгән өй, мөмкин түгел
Керергә.

Инде белдек: буран нигә
Туктаган? —
Ул бит безнең өйгә кереп
Йоклаган!

АПТЫРЫЙ

Каюм кышын аптырый:
«Бик кызык бу хава,— ди,—
Кап-кара болытлардан
Ап-ак карлар ява»,— ди.

КУДА СПРЯТАЛСЯ БУРАН?

Из мокрого снега в начале зимы
Сверкающий домик построили мы.
Но вдруг из-за леса буран налетел,
Буран налетел,

В ушах засвистел,
Он шапки срывал,

Он в спины толкал
И всех по домам разогнал.

Мы утром проснулись,
А в окнах светло.
Буран прекратился.
Ура!
Вот только метелью совсем замело
Наш домик, сверкавший вчера.
Пушистый снежок под ногами
скрипит.
А где же буран?
...Он в домике нашем спит.

КАЮМ УДИВЛЯЕТСЯ

Посмотрите! Снег летучий
Удивляет! Радует!
Он из чёрной-чёрной тучи
Белый-белый падает!

КУЯН ГЫНА БУЛСА ДА

Каюм батыр булса да,
Ялгыз йөрми урманга.
Курка аю чыгудан,
Бүрегә юлыгудан.

Янында ук абыйсы,
Йә бабасы булса да,
Йөрәгенә шом сала,
Куак шартлап сынса да.

Куян — куркак, диләр дә,
Курыкмый бернидән дә.

Шул урманда тора бит,
Үзе куян гына бит.

ХРАБРЫЙ ЗАЙКА

Каюм не трус, но одному
В лесу так боязно ему:
Вдруг волк его увидит
Или медведь обидит?..

Когда в зелёной чаще вдруг
Качнётся ветка, скрипнет сук,
Пугается мальчишка,
Как маленький зайчишка.

А всё же заяка похрабрей:
Живёт в лесу — среди зверей,
И хоть они его пугают,
Из леса он не убегает.

ЭЧТӘЛЕК

Сөйләшергә өйрәтәм

Бакчалар

Сабан туенда

Үзем башлыым

Батыр бабай

Колга башындагы этәч белән сөйләшү

Ныграк авыртыр иде

Уйнап

Кызык иттем

Болыт суны болгаткан

Кыр казлары

Буран нигә туктаган?

Аптырый

Куян гына булса да

СОДЕРЖАНИЕ

Кукла

Сады

Каюм на Сабантуе

Кто поборется со мной?

Петух

Большее было бы

В шутку и всерьёз

Так ему и надо!

Рыбки в облаках

Дикие гуси

Куда спрятался буран?

Каюм удивляется

Храбрый зайка

Рафис Курбан

Болыт суны болгаткан/Рыбки в облаках: Стихи для детей. Балалар өчен шигырьләр.— Казан: Мәгариф, 2000.— 24 б.

ISBN 5-7761-0866-7

БЗ—9(68)—102—2002/2003

Литературно-художественное издание

Для детей и юношества

Рафис Курбан

(Курбанов Рафис Харисович)

РЫБКИ В ОБЛАКАХ

Стихи для детей

(на татарском и русском языках)

Редакторлары *Л. Ә. Гыйззәтуллина, Р. Х. Кожевникова*

Бизәләш редакторы *Р. А. Сәйфуллина*

Техник редакторы һәм компьютерда

биткә салучысы *М.И. Данилевская*

Корректоры *А.А. Дәүләтова*

Офсет кәгазе # 1. «Прагматика» гарнигурасы. Офсет басма. Басма табагы 3,0. Нәшер-хисап табагы 3,76. Тиражы 2000 д. Заказ Р-51.

«Мәгариф» нәшрияты. 420111. Казан, Бауман урамы, 19.
Издательство «Магариф». 420111. Казань, ул. Баумана, 19.
Тел./факс (8432) 92-57-48.

ДУП «Полиграфия-нәшрият комбинаты».
420111. Казан, Бауман урамы, 19